

**Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України**

Кафедра управління у сфері цивільного захисту

Кузнецова Л.В.

НОТАРІАТ УКРАЇНИ

Методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи
для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузі знань 08 «Право»
спеціальності 081 «Право»

Черкаси – 2019

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри управління у сфері цивільного захисту Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля (протокол №4 від «30» вересня 2019 р.)

Кузнецова Л.В.

Нотаріат України. [Методичні матеріали щодо змісту та організації самостійної роботи для підготовки здобувачів за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти галузі знань 08 «Право» спеціальності 081 «Право»] / Кузнецова Л.В. // Черкаси: ЧПБ імені Героїв Чорнобиля, 2019. – 20 с.

© Кузнецова Л.В.

© Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля
Національного університету цивільного захисту України, 2019

ЗМІСТ

ВСТУП.....	4
1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ.....	4
2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ.....	6
3. ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	7
4. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ.....	7
5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ.....	7
6. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ.....	9
7. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ.....	14
РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ .	
.....	16

ВСТУП

Методичні матеріали з навчальної дисципліни «Нотаріат України» адресовано здобувачам першого (бакалаврського) рівня підготовки за спеціальністю 081 «Право».

Представлений посібник складається із вступу, семи розділів, списку рекомендованої літератури. Посібник містить інформацію про обсяг вивчення дисципліни, організаційно-методичне забезпечення самостійної роботи здобувачів, форм і методів поточного і підсумкового контролю, оцінювання результатів засвоєння знань; вимоги до оформлення контрольної роботи та вибору її варіанту, завдання для її виконання, перелік питань для підсумкового контролю. У необхідному об'ємі вказано рекомендовані правові джерела та літературу. Завдання, що становлять зміст контрольної роботи, охоплюють усю теоретичну структуру дисципліни і сформульовані таким чином, що повною мірою дають змогу перевірити рівень засвоєння здобувачем знань та сформованих умінь та навичок.

1. ІНФОРМАЦІЙНИЙ ОБСЯГ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Модуль 1. Загальні питання регламентації відносин у сфері нотаріальної діяльності.

Тема 1.1 Становлення нотаріату як інституту превентивного правосуддя

Поняття нотаріату та нотаріальної діяльності. Функції нотаріату. Нотаріат як інститут превентивного правосуддя. Виникнення та розвиток нотаріату в Західній Європі. Становлення нотаріату в Україні. Правова основа діяльності нотаріату. Основні світові системи нотаріату.

Тема 1.2 Державне регулювання нотаріальної діяльності

Державне регулювання нотаріальної діяльності. Повноваження Міністерства юстиції України, головних управлінь юстиції в областях, місті Києві з питань контролю за організацією нотаріату. Органи і особи, які вчиняють нотаріальні дії. Нотаріальний округ. Нотаріальне діловодство і звітність. Складання та оформлення нотаріальних документів. Мова нотаріального діловодства. Вища кваліфікаційна комісія нотаріату та порядок її роботи.

Тема 1.3 Правовий статус нотаріуса

Поняття нотаріуса. Вимоги до осіб, які претендують на зайняття посади нотаріуса. Присяга нотаріуса. Помічник нотаріуса. Права та обов'язки

нотаріуса. Підвищення кваліфікації нотаріусів. Питання деонтології в діяльності нотаріальних органів. Правила професійної етики нотаріусів України. Нотаріальна таємниця. Гарантії нотаріальної діяльності. Обмеження у праві вчинення нотаріальних дій.

Тема 1.4 Компетенція та повноваження щодо вчинення нотаріальних дій

Поняття компетенції нотаріальних органів та її види. Предметна компетенція. Територіальна компетенція. Нотаріальні дії, що вчиняють нотаріуси. Нотаріальні дії, що вчиняються в державних нотаріальних архівах. Нотаріальні дії, що вчиняються посадовими особами органів місцевого самоврядування. Нотаріальні дії, вчинювані консульськими установами України. Повноваження посадових осіб на посвідчення заповітів, що прирівнюювані до нотаріально посвідчених, та засвідчення справжності підпису на документах.

Тема 1.5 Професійне самоврядування нотаріусів

Поняття та мета самоврядування нотаріусів. Правовий статус Нотаріальної палати України. Засади, мета та повноваження Нотаріальної палати України. Умови і порядок набуття та припинення членства в Нотаріальній палаті України. Органи та структура Нотаріальної палати України. Особливості та принципи діяльності Міжнародного союзу нотаріату. Комісія Нотаріальної палати України по міжнародному співробітництву.

Модуль 2. Правове регулювання порядку вчинення окремих нотаріальних дій.

Тема 2.1 Загальні правила вчинення нотаріальних дій

Місце вчинення нотаріальних дій. Строки вчинення нотаріальних дій. Установлення особи, яка звернулася за вчиненням нотаріальної дії. Визначення обсягу цивільної дієздатності фізичних осіб і перевірка цивільної правоздатності та дієздатності юридичних осіб, перевірка повноважень представника фізичної або юридичної особи. Встановлення намірів сторін вчиняти правочин. Підписання нотаріально посвідчених правочинів, заяв та інших документів. Витребування відомостей і документів, необхідних для вчинення нотаріальної дії. Використання відомостей Державного реєстру речових прав на нерухоме майно. Вимоги до документів, що подаються для вчинення нотаріальної дії. Вчинення посвідчених написів та видача свідоцтва. Відмова у вчиненні нотаріальних дій. Оскарження нотаріальних дій або відмови у їх вчиненні. Заходи, що вживаються нотаріусом або посадовою особою, яка вчиняє нотаріальні дії, при виявленні порушення законодавства. Реєстрація нотаріальних дій. Видача дублікату нотаріально посвідченого документа.

Тема 2.2 Охоронні нотаріальні провадження

Охорона спадкового майна. Опис спадкового майна і передача його на зберігання. Винагорода за зберігання спадкового майна. Повідомлення спадкоємців про відкриття спадщини. Видача грошових сум із спадкового майна. Припинення охорони спадкового майна. Прийняття в депозит грошових сум і цінних паперів. Повернення прийнятих у депозит грошових сум і цінних паперів. Зберігання документів нотаріусами. Повернення прийнятих на зберігання документів.

Тема 2.3 Видача свідоцтва органами і особами, які вчиняють нотаріальні дії

Свідоцтво про право на спадщину та строки його видачі. Порядок видачі свідоцтва про право на спадщину. Видача свідоцтва про право на спадщину за законом. Видача свідоцтва про право на спадщину за заповітом. Видача свідоцтва про право власності на частку в спільному майні подружжя в разі смерті одного з подружжя. Видача свідоцтва про придбання нерухомого майна, яке було предметом застави (іпотеки). Накладання заборони відчуження нерухомого майна та зняття заборони.

Тема 2.4 Засвідчення вірності копій документів, виписок з них, справжності підписів і вірності перекладу. Посвідчення фактів

Засвідчення вірності копій документів. Засвідчення вірності копії з копії документа. Засвідчення вірності виписки з документа. Засвідчення справжності підпису на документах. Засвідчення вірності перекладу.

Посвідчення факту, що громадянин є живим. Посвідчення факту перебування громадянина в певному місці. Посвідчення часу пред'явлення документа. Передача заяв громадян, підприємств, установ та організацій.

2. ОРГАНІЗАЦІЙНО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ЗДОБУВАЧІВ

Метою самостійної роботи здобувачів є формування їх пізнавальної активності, засвоєння основних умінь та навичок роботи з навчальними матеріалами, поглиблення та розширення вже набутих знань, підвищення рівня організованості тощо.

Основними завданнями самостійної роботи здобувачів є засвоєння в повному обсязі основної освітньої програми та послідовне вироблення навичок ефективної самостійної професійної (практичної й науково-теоретичної) діяльності на рівні установлених стандартів.

Зміст самостійної роботи визначається навчальною програмою вивчення дисципліни, завданнями та рекомендаціями викладача.

Самостійна робота здобувачів охоплює: підготовку до аудиторних занять; виконання завдань з навчальної дисципліни протягом семестру; самостійне опрацювання окремих тем навчальної програми; написання контрольної роботи, підготовку до підсумкового контролю.

Самостійному вивченню здобувачами курсу чи окремих його тем передують лекції, на яких розглядаються завдання та послідовність вивчення курсу, найбільш важливі та проблематичні аспекти дисципліни.

3. ФОРМИ І МЕТОДИ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

Підсумковий контроль проводиться з метою перевірки рівня засвоєння здобувачами тем, передбачених програмою дисципліни «Нотаріат України». Форма підсумкового контролю – залік.

Одним із методів контролю знань з дисципліни «Нотаріат України» є контрольна робота.

4. ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ ЗАСВОЄННЯ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ

Оцінювання результатів засвоєння знань здобувачів здійснюється у такий спосіб і за такими критеріями: усне опитування; результати самостійної роботи (контрольна робота та її захист); результати заліку, іспиту.

Шкала оцінювання знань наведена в таблиці 1.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
80-89	B	добре	
65-79	C		
55-64	D		
50-54	E	задовільно	
35-49	FX	незадовільно	не зараховано
1-34	F	незадовільно	не зараховано

5. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ ТА ВИБОРУ ВАРІАНТУ

Контрольна робота є самостійним видом роботи, передбаченим навчальним планом вивчення курсу «Нотаріат України».

Робота повинна бути виконана письмово в зошиті або надрукована на аркушах формату А4 шрифтом Times New Roman, розмір 14, інтервал – 1,5 (поля: верхнє та нижнє 2 см, ліве 3,5 см, праве 1, 5 см) та вкладена в папку для файлів. Обсяг роботи – 12-15 друкованих аркушів. На обкладинці необхідно вказати назву предмету що вивчається, номер залікової книжки,

назву навчального закладу, посаду звання, прізвище, ім'я та по батькові, адресу, місце роботи.

Під час виконання роботи потрібно спочатку зазначити питання або умови задачі, а потім дати на них відповідь. Відповіді повинні бути конкретні, написані чорнилами одного кольору, державною мовою, акуратно оформлені.

При відповіді вирішенні ситуативних задач – обов'язково робити посилання на нормативні та законодавчі акти.

Перед виконанням контрольної роботи необхідно ознайомитись з методичними вказівками, питаннями, підібрати і опрацювати літературні джерела та нормативно-правові акти, передивитися записи, зроблені на лекціях.

На кожній сторінці слід залишати поля шириною 30 – 35 мм. для зауважень рецензента. В кінці роботи потрібно вказати перелік літератури, поставити дату і підпис. Виконана робота направляється в інститут на перевірку в строк, який вказаний у графіку виконання контрольних робіт.

Оцінюється робота з урахуванням глибини викладення матеріалу, самостійності виконання та вміння використовувати теоретичні знання на практиці.

Рівень знань бакалаврами дисципліни за підсумками виконання контрольних робіт оцінюється з огляду на наступні критерії:

1. Повнота та правильність виконання завдання – основний критерій.

2. Здатність слухача:

- диференціювати, інтегрувати та уніфікувати знання;
- аналізувати зміст діючого законодавства;
- робити узагальнюючі висновки по питанню, яке винесено на розгляд.

Оцінка за виконання контрольної роботи виставляється за наступною системою: :

- **«50 балів»** – якщо слухач показав глибокі знання програмного матеріалу, грамотно і логічно його виклав, бачить проблеми та протиріччя, аналізує та розв'язує завдання, застосовуючи при цьому діючі нормативно-правові акти;

- **«40 балів»** – якщо слухач твердо знає і виклав програмний матеріал, вмів розв'язувати типові завдання без істотних помилок та вірно використав свої знання при письмовому вирішенні практичного завдання;

- **«30 балів»** – якщо слухач в основному виклав матеріал, не розкривши окремих деталей, допустивши окремі несуттєві помилки при відповіді на теоретичні та практичне питання; продемонстрував вміння відтворити знання;

- **«незадовільно»** – якщо слухач дав неправильну відповідь на поставлені питання або не по суті питання, не вирішив ситуативні задачі, або робота виконана не по варіанту.

Отримавши контрольну роботу з рецензією викладача, слухач факультету заочного навчання зобов'язаний уважно ознайомитися із

зауваженнями рецензента та внести в роботу відповідні зміни та доповнення, усунути вказані недоліки. На обкладинці допрацьованої роботи необхідно вказати «Повторно» і направити її на рецензію.

Контрольна робота, що виконана не за своїм варіантом, в якій розкриті не всі питання, або не в повному обсязі – *не зараховується*.

Слухачі, які несвоєчасно направили контрольну роботу без поважних причин, на екзаменаційну сесію не викликаються.

В тексті контрольної роботи обов'язкове посилання на використані літературні джерела, перелік яких наводиться у списку літератури. У список використаної літератури вносяться праці, з яких запозичуються цитати, думки, статистичні дані, на які робиться посилання. Бібліографічні посилання – це сукупність відомостей про літературне джерело, що використовується в тексті контрольної роботи. Джерела в списку літератури потрібно розташовувати згідно порядку посилань в тексті записки. Відомості про джерела повинні включати: прізвище та ініціали автора, місце видання, видавництво та рік видання, кількість сторінок. Посилання в тексті на джерела потрібно розташовувати у квадратних дужках, порядковий номер згідно з списком літератури.

Контрольна робота складається із 2 теоретичних питань та 2 практичних задач. Обов'язковими вимогами до теоретичного завдання є:

- висвітлення питання;
- посилання (при запозиченні тексту);
- висновок по питанню;
- список літератури.

Обов'язковими вимогами до практичного завдання є:

- умова задачі;
- розв'язання задачі з посилання на нормативно-правовий акт;

Варіант завдання визначається по порядковому номеру залікової книжки.

Слухач при необхідності може звернутися за усною або письмовою консультацією до викладача.

6. ПЕРЕЛІК ЗАВДАНЬ ДЛЯ ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ РОБОТИ (залік)

Варіант 1

Теоретичне завдання:

1. Етапи розвитку українського нотаріату.
2. Європейський кодекс нотаріального професійного права.

Задача 1.

Для оформлення спадщини нотаріусу було подано заяву громадянина Панасенка, який відбував покарання у місці позбавлення волі. Підпис Панасенка був засвідчений начальником закладу за місцем відбування покарання. Нотаріус відмовив у прийнятті заяви, розяснивши, що засвідчення підписів громадян на документах не входить у повноваження начальників місця позбавлення волі.

Чи правомірною є відмова нотаріуса у прийнятті заяви про прийняття спадщини? Обґрунтуйте.

Задача 2.

Громадянин П. все своє майно заповів дочці від першого шлюбу Олені. В червні 2019 року прийняття спадщини П. помер. З заявою про прийняття спадщини і видачу свідоцтва про право на спадщину до державної нотаріальної контори звернулася: дочка Олена; вдова, які виповнилося 45 років; двоє неповнолітніх синів. До складу спадкового майна входить частка в Статутному капіталі повного товариства, грошовий вклад в Ощадбанку. Вказане майно було особистою приватною власністю померлого.

Хто має право на спадщину і на яку частку? Прокоментуйте порядок визначених часток у спадщині?

Варіант 2

Теоретичне завдання:

1. Основні сучасні світові системи нотаріату.
2. Система принципів нотаріального процесу.

Задача 1.

До нотаріуса звернулось подружжя Г. з проханням посвідчити спільний заповіт щодо розпорядження майном, яким є квартира, що належить чоловікові на підставі свідоцтва про право на спадщину за законом та гараж, що належить дружині на підставі договору дарування.

Прокоментуйте порядок посвідчення заповіту подружжя.

Задача 2.

При посвідченні договору купівлі-продажу квартири гр. І. зясувалось, що у квартирі зареєстровані сестра гр. І. гр. С. та її внучка гр. Р. (12 років). Нотаріус відмовив у посвідченні договору.

Чи правомірно вчинив нотаріус?

Варіант 3

Теоретичне завдання:

1. Види нотаріальних проваджень, які існують у нотаріальному процесі.
2. Підстави та порядок анулювання свідоцтва на право заняття нотаріальною діяльністю.

Задача 1.

Іванчук І.П., Іванчук Т.М., Іванчук Г.І., Іванчук Р.І. приватизували квартиру у спільну сумісну власність. Іванчук І.П. має намір продати свою частку Стельмаху С.С.

Прокоментуйте.

Задача 2.

Власниками квартири є Романчук Олесь (15 років), Романчук Мирін (8 років) та їх мати Романчук Д.Л., які звернулись до нотаріуса з проханням посвідчити договір дарування квартири Романчук Д.Л. Нотаріус відмовив у посвідченні договору.

Чи правомірно вчинив нотаріус? Обґрунтуйте.

Варіант 4

Теоретичне завдання:

1. Особливості вчинення нотаріальних дій поза робочим місцем нотаріуса.

2. Характеристика співвідношення компетенції нотаріальних органів.

Задача 1.

При наданні документів громадянином Волошиним для засвідчення копії диплома про закінчення вищого навчального закладу нотаріусом було встановлено невідповідність наданого диплому паспорту: в паспорті прізвище заявника зазначено Волошин, а в дипломі Волишин. Нотаріус відмовив у вчиненні нотаріальної дії.

Чи правомірна відмова нотаріуса? Чи необхідно встановлювати особу заявника при засвідченні вірності копії документа? Що має розяснити нотаріус заявнику?

Задача 2.

До нотаріуса звернувся громадянин Сидоренко з проханням розяснити йому, які документи необхідні для посвідчення договору довірчого утримання між ним та його рідною бабусею, яка має в приватній власності будинок, загальною площею 50 кв.м.

Чи може бути укладений договір довічного утримання між онуком і бабусею, якщо дітей у бабусі немає або якщо вони є?

Варіант 5

Теоретичне завдання:

1. Склад витрат у нотаріальному процесі.

2. Етичні обов'язки нотаріуса перед суспільством, заінтересованими особами, колегами.

Задача 1.

Перед операцією громадянин Лисицин склав заповіт і посвідчив його у чергового лікаря. Під час проведення операції Лисицин помер. Його заповіт разом з довідкою про смерть наступного дня було передано його вдові.

Чи порушена процедура та форма посвідчення заповіту? Як мав діяти черговий лікар?

Задача 2.

Спадкодавець згідно заповіту залишив усе своє майно дочці. Після смерті залишились дружина пенсійного віку та два сини, один з яких інвалід. Дружина в заяві про видачу свідоцтва про право на спадщину зазначила, що їх з чоловіком майно належало їм на праві спільної сумісної власності.

Хто і яку частку від спадщини отримає?

Варіант 6

Теоретичне завдання:

1. Зміст та процедура оформлення акту про морський протест.

2. Мета укладання шлюбного договору та особливості його посвідчення.

Задача 1.

До нотаріуса звернувся Горбенко, що мав намір продати належну йому частку в праві спільної часткової власності на житловий будинок громадянину Іваненку. При цьому він пояснив, що його співвласник Трофимова відмовилась прийти до нотаріуса для оформлення заяви про відмову від переважного права купівлі частки, що продається, оскільки її не влаштовує ціна продажу частки. Нотаріус відмовив сторонам у посвідченні договору, пояснивши, що договір за позовом Трофимової може бути визнаний наділі недійсним.

Чи правомірна відмова нотаріуса у вчиненні нотаріальної дії? Який вихід ви бачите із ситуації, що склалася? Які повинні бути дії нотаріуса?

Задача 2.

У січні 2019 року подружжя Л. склало спільний заповіт щодо майна, яке належало їм на праві спільної сумісної власності, на користь гр. Н. У лютому один з подружжя Л. помер. Спадкоємець Н. за заповітом звернувся до нотаріальної контори з заявою про прийняття спадщини, та видачу йому свідоцтва про право на спадщину за заповітом. Нотаріусом у видачі свідоцтва про право на спадщину було відмовлено.

Чи правомірні дії нотаріуса?

Варіант 7

Теоретичне завдання:

1. Процедура розкриття та оголошення заповіту, складеного за нормами іноземного права.

2. Акт консульської легалізації як умова вчинення нотаріальної дії.

Задача 1.

Нотаріус поїхала у відпустку на три тижні, не повідомивши про це управління юстиції. Громадянин Ш. звернувся в управління юстиції із скаргою на нотаріуса про відсутність її на робочому місці, оскільки громадянин Ш. не мав змоги зробити відмітку на заповіті, який посвідчив цей приватний нотаріус і через його відсутність не зміг вчасно подати заяву при прийнятті спадщини.

Чи є в діях нотаріуса порушення професійної етики чи обов'язків нотаріуса?

Задача 2.

До нотаріуса звернувся гр. Х., який є спадкоємцем за заповітом, посвідченим у 2019 році начальником слідчого ізолятора, після смерті гр. Д. Під час перевірки змісту заповіту було виявлено, що заповіт складено заповідачем не при свідках.

Які дії нотаріуса? Як вирішити завдання у випадку, коли заповіт посвідчено в 2014 році?

Варіант 8

Теоретичне завдання:

1. Нотаріальні дії, що вчиняються консульськими установами України.
2. Документи, необхідні нотаріусу при видачі свідоцтва про право на спадщину за законом.

Задача 11.

Студентка О., яка проходила практику в нотаріальній конторі зробила ксерокопії найбільш цікавих договорів іпотеки та долучила їх до дипломної роботи в якості додатку.

Чи можливо розглядати дії студентки як порушення нотаріальної таємниці?

Задача 2.

В катастрофі загину подружжя В., яке мешкало в м. П. Чоловік пережив дружину на дві доби. Згідно нотаріального опису їх майно включило в себе: дім, в якому жила пенсіонерка Т. – мати чоловіка В., автомобіль «АУДІ». Що куплено подружжям за час шлюбу та було зареєстровано на імя дружини, який дружина заповіла чоловікові В.; різні предмети домашньої обстановки та меблі, телевізор, килим у домі.

Батьки подружжя, син дружини звернулися до нотаріуса з проханням пояснити, на яке майно вони мають право як спадкоємці?

Варіант 9

Теоретичне завдання:

1. Застосування права при охороні спадкового майна і при видачі свідоцтва про право на спадщину у відношенні іноземних громадян.
2. Порядок накладення заборони відчуження нерухомого майна.

Задача 1.

08 січня 2019 року гр. З., яка перебувала в будинку інтернаті для людей похилого віку, склала заповіт на користь своєї сусідки П., який був посвідчений державним нотаріусом, а 10 травня 2019 року вона померла. Після її смерті стало відомо, що є заповіт З. на користь будинку інтернату, який був посвідчений 9 квітня 2019 року директором цього будинку-інтернату. П. вважає останній заповіт незаконним, так як згідно діючого законодавства не передбачає можливості посвідчувати заповіт директором будинку інтернату на користь установи, керівником якої він виступає.

Вирішіть цю справу.

Задача 2.

Після смерті 01 лютого 2019 року гр. Ш. спадкоємцями за заповітом на жилий будинок є гр. Д. та Л., які не є спадкоємцями за законом. Спадкоємцями за законом є дружина померлого, яка є інвалідом другої групи та дочка померлого. Усі спадкоємці, як за заповітом, так і за законом, звернулись за одержанням свідоцтва про право на спадщину.

Хто і в яких частках буде спадкувати майно, яке складається з жилого будинку, який раніше буде подарований заповідачу його батьком?

Варіант 10

Теоретичне завдання:

1. Умови посвідчення угод про відчуження і заставу майна.

2. Застосування іноземного права.

Задача 1.

До нотаріуса звернувся гр. К. за посвідченням договору купівлі-продажу квартири, належної йому на підставі свідоцтва про право власності, виданого виконкомом у 2003 році. При перевірці нотаріусом всіх необхідних документів було встановлено, що квартира була придбана продавцем під час зареєстрованого шлюбу (придбано в житлово-будівельному кооперативі, у 2009 році позика за квартиру була повністю виплачена). Шлюб між подружжям було розірвано у 1993 році, спір щодо розділу майна не розглядався. З 1994 року колишня дружина продавця проживає в Росії, місце проживання якої не відомо.

Нотаріус відмовив у вчиненні нотаріальної дії та запропонував звернутися до суду.

Чи правомірні дії нотаріуса? Дати своє пояснення.

Задача 2.

Гр. Д. працював приватним нотаріусом. Її брат будучи одним із засновників ПАТ «Меркурій», запропонував їй працювати начальником юридичного відділу. Гр. Д. погодилася.

Довідавшись про це, прокурор району поставив вимогу про звільнення гр. Д. з роботи у ПАТ «Меркурій» на підставі того, що нотаріус не має право займатися підприємницькою діяльністю. На це гр. Д. відповіла, що:

а) вона працює за трудовим договором у ПАТ «Меркурій», отже підприємницькою діяльністю не займається;

б) так як вона працює приватним, а не державним нотаріусом, на неї не розповсюджуються вказані заборони;

в) те, що нотаріуси не мають право займатися підприємницькою діяльністю є обмеження їх правоздатності.

Вирішіть справу по суті.

7. ПЕРЕЛІК ПИТАНЬ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ

1. Поняття нотаріату. Правова основа діяльності нотаріату України.

2. Органи і посадові особи, що вчиняють нотаріальні дії в Україні.

3. Нотаріус як суб'єкт нотаріальної діяльності.

4. Права й обов'язки нотаріуса.

5. Вчинення нотаріальних дій. Їх правова основа.

6. Таємниця нотаріальних дій.

7. Обмеження в порядку вчинення нотаріальних дій. 8. Кваліфікаційні комісії нотаріату.

9. Свідоцтво про право на заняття нотаріальною діяльністю.

10. Анулювання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю.

11. Стажист нотаріуса.

12. Нотаріальне діловодство. Звітність. 1

13. Мова нотаріального діловодства.

14. Організація роботи державних нотаріальних контор. Їх керівництво.
15. Оплата вчинення нотаріальних дій у державних нотаріальних конторах.
16. Державні нотаріальні архіви.
17. Реєстрація приватної нотаріальної діяльності.
18. Реєстраційне посвідчення приватного нотаріуса, його видача й анулювання.
19. Нотаріальний округ.
20. Єдиний реєстр нотаріусів.
21. Відповідальність приватного нотаріуса.
22. Порядок заміщення приватного нотаріуса.
23. Припинення приватної нотаріальної діяльності.
24. Оподаткування прибутків приватного нотаріуса.
25. Контроль за законністю діяльності приватних нотаріусів.
26. Нотаріальні дії, що вчиняються в державних нотаріальних конторах.
27. Нотаріальні дії, що вчиняються приватними нотаріусами.
28. Нотаріальні дії, що вчиняються посадовими особами виконавчих комітетів сільських, селищних, міських Рад народних депутатів.
29. Нотаріальні дії, що вчиняються консульськими установами України.
30. Документи, що дорівнюють до нотаріально засвідченого.
31. Терміни вчинення нотаріальних дій.
32. Підготовчі дії нотаріуса при вчиненні їм конкретної нотаріальної дії.
33. Підписання нотаріально засвідчених угод, заяв і інших документів.
34. Відмова у вчиненні нотаріальних дій.
35. Види угод, що засвідчуються в нотаріальному порядку.
36. Умови посвідчення угод про відчуження і заставу майна.
37. Посвідчення заповітів. Зміна і скасування заповітів.
38. Дії нотаріуса щодо охорони спадкового майна.
39. Винагорода за цілість спадкового майна.
40. Видача грошових сум із спадкового майна.
41. Припинення охорони спадкового майна.
42. Свідотцтво про право на спадщину. Терміни його видачі.
43. Зміст свідоцтва про право на спадщину за законом і заповітом.
44. Порядок накладення заборони відчуження нерухомого майна.
45. Зняття заборони відчуження нерухомого майна.
46. Порядок видачі свідоцтва про право на спадщину.
47. Порядок прийняття і відмови від спадщини.
48. Порядок видачі свідоцтва про право на спадщину за законом.
49. Документи, необхідні нотаріусу при видачі свідоцтва про право на спадщину за законом.
60. Видача свідоцтва про право на спадщину за заповітом.
- 61.1. Документи, необхідні нотаріусу при видачі свідоцтва про право на спадщину за заповітом.
62. Свідотцтво про право власності на частину в загальному майні подружжя на підставі їхньої спільної заяви.

63. Свідчення про право власності на частину в загальному майні подружжя у випадку смерті одного з них.
64. Видача свідоцтва про придбання житлового будинку з публічних торгів.
65. Вимоги до акту про публічні торги житлового будинку.
66. Випадки і місце накладення заборони відчуження нерухомого майна.
67. Засвідчення вірності копій документів.
68. Застосування іноземного права.
69. Легалізація документів.
70. Застосування права при охороні спадкового майна і при видачі свідоцтва про право на спадщину у відношенні іноземних громадян.

8. РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

базова:

1. Дякович М.М. Хрестоматія нотаріального права України: навч. посібник. К.: Істина, 2018. 480с.

2. Конвенція про правову допомогу і правові відносини у цивільних, сімейних і кримінальних справах від 22 січня 1993 року. Конвенцію ратифіковано із застереженнями Законом від 10 листопада 1994 року № 240/94-ВР. // Офіційний вісник України. 2005. № 44. Ст. 328.

3. Конвенція, що скасовує вимогу легалізації іноземних офіційних документів. Приєднання до Конвенції за Законом від 10 січня 2002 року № 2933-III // Відомості Верховної Ради України. 2002. № 23. Ст. 153.

4. Конституція України [Електронний ресурс]: Конституція від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%80>.

5. Короед Ю.В. Нотаріат в Україні: навч. посібник. К.: ЦНЛ, 2019. 120с.

6. Настільна книга нотаріуса: практичний посібник. К.: Дакор, 2018. 528с.

7. Про нотаріат [Електронний ресурс]: Закон України від 2 вересня 1993 року № 3425-ХІІ. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3425-12>.

8. Про Консульський статут України [Електронний ресурс]: Указ Президента України від 2 квітня 1994 року № 127/94. [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/127/94> 8.

9. Про затвердження Положення про Вищу кваліфікаційну комісію нотаріату [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 31 серпня 2011 року № 923. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/923-2011-%D0%BF>.

10. Про розмір плати за видачу свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів України від 22 лютого 1994 року № 102. Режим доступу: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/102-94-%D0%BF>.

11. Про затвердження переліку документів, за якими стягнення заборгованості провадиться у безспірному порядку на підставі виконавчих написів нотаріусів [Електронний ресурс]: Постанова Кабінету Міністрів

України від 29 червня 1999 року № 1172. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1172-99-%D0%BF>.

12. Про затвердження Порядку видачі свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства юстиції України від 11 липня 2012 року № 1043/5. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1170-12>.

13. Про затвердження Положення про порядок учинення нотаріальних дій в дипломатичних представництвах та консульських установах України [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства юстиції України від 27 грудня 2004 року № 142/5/310. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1649-04>.

14. Про затвердження Положення про державний нотаріальний архів [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства юстиції України від 18 травня 2009 року № 870/5. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0443-09>.

15. Про затвердження Правил професійної етики нотаріусів України [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства юстиції України від 4 жовтня 2013 року № 2104/5. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1730-13>.

16. Про затвердження Положення про вимоги до робочого місця (контори) приватного нотаріуса та здійснення контролю за нотаріальною діяльністю [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства юстиції України від 23 березня 2011 року № 888/5. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0406-11>.

17. Про затвердження Положення про порядок реєстрації приватної нотаріальної діяльності та заміщення приватного нотаріуса [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства юстиції України 22 березня 2011 року від 871/5. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0388-11>.

18. Про затвердження Правил ведення нотаріального діловодства [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства юстиції України від 22 грудня 2010 року № 3253/5. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1318-10>.

19. Про затвердження Порядку допуску осіб до складання кваліфікаційного іспиту та проведення кваліфікаційного іспиту Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства юстиції України від 28 липня 2011 року № 1905/5. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0926-11>.

20. Про затвердження Порядку підвищення кваліфікації нотаріусів, консультантів державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, помічників приватних нотаріусів [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства юстиції України від 28 серпня 2014 року № 1422/5. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1046-14>.

21. Про затвердження Порядку проведення перевірки організації роботи державних нотаріальних контор, державних нотаріальних архівів, організації нотаріальної діяльності приватних нотаріусів, дотримання державними і приватними нотаріусами порядку вчинення нотаріальних дій та виконання

правил нотаріального діловодства [Електронний ресурс]: Наказ Міністерства юстиції України від 17 лютого 2014 року № 357/5. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0298-14>.

23.Сімейний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон Укаїни від 10 січня 2002 року № 2947-III. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14>.

24.Сердюченко О.В. Нотаріат України: навч. посібник. К.: Київ. нац. торг.-економ. ун-т., 2014. 200с.

25.Нотаріат в Україні: навч. посібник / під. ред. Ю.Никитина. К.: КНТ, 680с.

Цивільний кодекс України [Електронний ресурс]: Закон України від 16 січня 2003 року № 435-IV. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>.

26.Фурса С.Я., Фурса Є.І., Фурса Є.Є., Нікітюк О.М. Нотаріат України. Книга 1. Організація нотаріату (з практикумом). К.: Алерта, 2015. 484с.

допоміжна:

27.Долинська М.С. Основні принципи українського нотаріального право // Науковий вісник. 2017. № 1. С. 99 - 108. Електронний ресурс: http://www2.lvduvs.edu.ua/documents_pdf/visnyky/nvsvy/01_2012/12dmsunp.pdf.

28.Долинська М.С. Порівняльний аналіз доступу до посади нотаріуса по законодавству України та Польщі // Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 5. С. 111-114. Електронний ресурс: http://www.pap.in.ua/5_2018/29.pdf

29.Долинська М.С. Нотаріальне процесуальне право: поняття та джерела // Порівняльно-аналітичне право. 2017. № 6. С. 101-104. Електронний ресурс: http://www.pap.in.ua/6_2017/29.pdf

30.Долинська М.С. Особливості реалізації нотаріальної діяльності в незалежній Україні // Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. 2017. Вип. 3 С. 75-84

31.Малик О.В. Правова природа спадкового правовідношення // Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 1. С. 105-107. Електронний ресурс: http://www.pap.in.ua/1_2018/29.pdf

32.Нелін О.І. Нотаріальна доктрина України: теоретичний синтез // Науковий вісник Національної академії внутрішніх справ. 2017. № 1 (102). С. 130-138.

33.Панченко І.С. Встановлення нотаріусом прав на нерухоме майно в провадженні з посвідченням договорів відчуження нерухомого майна // Порівняльно-аналітичне право. 2018. № 6. С. 133-136.Електронний ресурс: http://www.pap.in.ua/6_2018/37.pdf.

34.Снідевич О.С. Довіреність на вчинення правочинів щодо нерухомого майна, посвідчена або видана за кордоном, та проблеми її використання в Україні під час вчинення нотаріальних дій // Порівняльно-аналітичне право. 2019. № 1. С. 127-129. Електронний ресурс: http://www.pap.in.ua/1_2019/36.pdf.

35. Чижмарь К.І., Журавльов Д.В., Нотаріальне діловодство. Правила ведення: практичний посібник. К.: ЦНЛ, 2019. 252с.

інформаційні ресурси

електронний фаховий журнал

1. www.journal.npu.org.ua/about/ – Нотаріат України

корисні веб-сайти:

1. www.president.gov.ua – офіційна сторінка Президента України
2. www.rada.gov.ua – Сервер Верховної Ради України
3. www.state.gov.ua – Кабінет Міністрів України
4. www.kmu.gov.ua – урядовий портал Кабінету Міністрів України.
5. www.minjust.gov.ua – Офіційний сайт Міністерства юстиції України
6. www.bank.gov.ua – Національний банк України
7. www.ukrstat.ua – Державний комітет статистики України.
8. www.reyestr.court.gov.ua - Єдиний державний реєстр судових рішень.
9. www.ccu.gov.ua/uk/index - Конституційний Суд України
10. www.scourt.gov.ua – Верховний Суд України.
11. www.arbitr.gov.ua – Верховний Господарський Суд України.
12. www.vasu.gov.ua – Верховний Апеляційний Суд України.

наукові та електронні бібліотеки в Україні:

1. www.nbuv.gov.ua – Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського.
2. www.nplu.kiev.ua – Національна парламентська бібліотека України
3. www.lsl.lviv.ua – Львівська наукова бібліотека ім. В. Стефаніка
4. www.ognb.odessa.ua – Одеська державна наукова бібліотека ім. О.М. Горького.
5. www.korolenko.kharkov.com – Харківська державна наукова бібліотека ім. В.Г. Короленка
6. www-library.univer.kharkov.ua – Центральна наукова бібліотека Харківського національного університету ім. В.Н. Каразіна
7. <http://univd.edu.ua/ibportal/> - Бібліотека Харківського національного університету внутрішніх справ

міжнародні суди:

1. www.icj-cij.org – Міжнародний суд правосуддя (International Court of Justice) www.curia.eu.int – Суд правосуддя Європейських Співтовариств (Court of Justice of the European Communities)
2. www.echr.coe.int – Європейський Суд по захисту прав людини (European Court of Human Rights)
3. www.worldcourts.com – Інформація про міжнародні суди

міжнародні економічні і фінансові організації:

1. www.imf.org – Міжнародний валютний фонд.
2. www.in.org – Організація Об'єднаних Націй

3. www.wto.org – Світова організація торгівлі
4. www.worldbank.org – Група Світового Банку.